

בג"ץ/17 2974

**בבית-המשפט העליון
בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק**

בעניין:

1. עירית יוקנעם עילית
2. המועצה האזורית מגידו
3. בת שלמה
4. עמותה להגנת הסביבה כרמל - מנשה
 ע"י ב"כ עוה"ד ד. נחליאלי ואח'
 מרחוב' ביאליק 12 חיפה 31047
 טל. 04-8677629; פקס: 04-8668860.

העותרות

נ ג ד

1. המועצה הארץ לתוכנו ולבניה
2. מדינת ישראל – משרד האנרגיה
3. רשות הירושי למתקני גז
 ע"י פרקליטות המדינה
 רח' צ'אלח א-דין 29, ירושלים 97110
 טלפון: 02-6466588; פקס: 02-6467011
4. חברת נובל אנרגי מדיטרניאן לימיטד
 ע"י ב"כ ממשרד זינגר דנה ושות'
 רח' קרן היסוד 27 ירושלים 94188
 טל. 02-6220999; פקס: 02-6220990
5. איגוד ערים לשמרות איכות הסביבה שרון-כרמל
 ע"י ב"כ אהוד דהאן
 מרחוב' יפו 21 חיפה 04-8668233; פקס: 04-8667663
6. המועצה האזורית חוף הכרמל
7. המועצה המקומית זכרון יעקב
 ע"י ב"כ עוה"ד תומר מירז
 מרחוב' התמר 46 עין איליה 30825
 טל. 04-6392168; פקס: 077-4335740
[דוא"ל tommermayraz@gmail.com](mailto:tommermayraz@gmail.com)

המשיבים

תגובה לעתירה מטעם המשיבה 4

1. בפתח תגובתה תבקש המשיבה 4 (להלן – נובל אנרגי) להבהיר, שהקמת מיכל הגיבוי לאחסון קונדנסט באثر חגי, במיקום שיועד בתמ"א 37/ח להקמת מיכלי אגירת קונדנסט, היא בפירוש חלק מהתכנון שלו, אף חלק חשוב. עיכובה עלול לפגוע בלוחות הזמן של מאגר "לויתן" למערכת הוהלה הארץית במועדים שנקבעו בהחלטת הממשלה בדבר פיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי (החלטה מס' 476 הידועה כ"מתווה הגז"). עיכוב זה עלול לגרום לנזקים כבדים לא רק לנובל אנרגי ולבני החזקות האחרים במאגר לויתן, אלא למשק הלאומי בכללות.
2. מיום שאושר מתווה הגז, נובל אנרגי שוקדת במלוא המרצ על פיתוחו של מאגר לויתן וחיבורו למערכת הוהלה הארץית. היא משקיעה בפרויקט – פרויקט התשתיות הגדול בהיסטוריה של המדינה – משאבי עתק, ועושה כל שלאל ידה על-מנת להשלימו במועד. שלא כמו המשיבות 6-7, איננו סבורים שהעובדה שפעם אחר עם הגוף המתנוגדים לפרויקט, מטעמי NIMBY מובהקים, תוקפים בבית-משפט נכבד זה את Tam"א 37/ח ואת ישומה, אומרת שהוא לזכות טענותיהם בעתריה זו. הנפקה הרגע השלב שבו אין להשלים עוד עם ניסיונות חוזרים ונשנים לתקן מעשה עשו, ומה שנדרש הוא להשלים את ביצועו של הפרויקט. פרויקט התואם את מה שנקבע בתכנית מתאר ארצית, שבHALCALI אישורה נשמעו ונבחנו כל טענות המתנגדים.
3. נזכיר ונdagיש, הגז שיופק ממאגר לויתן יטופל במלואו בים, על גבי אסדה המרוחקת כ-10 ק"מ מן החוף. עסקינו בעתריה זו אך ורק במיכל לאגירת קונדנסט (חומר הדומה לנפט גומי ומתקבל כתוצר לוואי של הפיקת הגז), תוך ניצול חלקי ושולי של המתחם היבשתי שתוכנן ואושר בתמ"א 37/ח באثر חגי. גם זאת, גיבוי ל蹶ה של תקלה בהזרמתו השוטפת של הקונדנסט, בцентрת תה-קרקעית, לבתי הזיקוק.
4. משבהרנו את עמדת נובל אנרגי ביחס לעצם הקמתו של המיכל בחגי, נבקש להעיר רק כמה הערות מנקודת מבטה ביחס לטענות שבעתירה.
5. **כלל נובל אנרגי סבורה, שהעתירה כתובה נכון בשבע שגיאות, שניאות עובדיות לצד שניאות משפטיות.** תמציתת תגובתה היא שלא לשם הקמת מתקנים מסווג של מיכל אגירת הקונדנסט נקבעו בסעיף 6.2 לתמ"א 37/ח ההוראה הנותנת עדיפות לטיפול מירבי בים, ומגנון הפיקוח התכנוני של המועצה הארץית. עם זאת, ועל אף שספק אם הדבר בכלל נדרש, המועצה הארץית אישרה את הקמת המיכל במסגרת אישורה לתמהיל הפיתוח, לא פעט אחת כי אם פעריים, מנימוקים שאין כל עילה להתערב בהם. נוסף על כך העתירה נוגעת **בשיעור כבד ובחוסר ניקיון כלפיים.**
6. נפתח את תגובתנו בתיקון ولو חלקו של הטיעויות שבעתירה, וכיירת "מילון מושגים" נכון לדיוון בה. לאחר מכן נדון בסעיף 6.2 לתמ"א 37/ח, ובחלוקת מהטענות הנוגעות ליישומו בנסיבות העניין. לא נתימר להסביר לכל הטענות, וחזקת על המדינה שתינתן מענה הולם לכளון.
7. "טיפול" בגז טבעי נועד להזרים למערכת הוהלה הארץית גז נקי ויבש, בלחץ המתאים. חלק מהטיפול מפרידים מהגז נזלים פחמיניים, הם הקונדנסט. את הגז "טיפול" מזרימים בцентрת, לנקודת החיבור למערכת הוהלה.
8. גם בקונדנסט עצמו צריך "טיפול". השלב הראשון בטיפול הוא ייצור הקונדנסט. ייצור הקונדנסט מפחית את נדיפתו. אם קונדנסט דומה במאפייניו לנפט גומי, הרי קונדנסט מיוצב הוא עדיף על סוגים רבים של נפט גומי המצויים בשימוש בישראל. ייצור הקונדנסט שיופק ממאגר לויתן יבוצע באסדה הימית. זהו יתרון

מבחןת סביבתית. ואכן מה שנכתב בחוות הדעת של משרד הבריאות והגנת הסביבה שצורפו לעתירה, הוא לא שעדיף לאגור את הקונדנסט בים, אלא שעדיף לייצב את הקונדנסט בים. העתירה מיטה אם כן את בית- המשפט ביחס למה שהומלץ באותו חוות דעת.

9. השלב השני בטיפול בקונדנסט הוא זיקוקו למוציארי נפט. זיקוק הקונדנסט נעשה בבתי-הזיקוק, ולשם כך יש לפנות את הקונדנסט לצנרת לבתי-הזיקוק. יש איפוא להבחין בין טיפול בקונדנסט, שמתוכנן להתבצע בחלוקת בימים, ובחלוקת בבתי-הזיקוק, לבין פינוי הקונדנסט. ממש שם יש להבחין בין הטיפול בגז, לבין זרמת הגז המטופל למערכת ההולכה. במילוי המתוכנן בחגית לא יבוצע אם כן "טיפול" בקונדנסט, וניסוחי העתירה, במתכוון או שלא במתכוון, שגויים גם בעניין זה. המילוי ישמש לאגירה בלבד, אגירה זמנית, של קונדנסט מיוצב. המילוי יוקם כחלק ממערך פינוי הקונדנסט, כגבוי לתקלה בהזרמה לבתי-הזיקוק או בטיפול בו כל בסיס. שירות מיכלי דלקים דוגמתו פזוריים ברוחבי הארץ, חלקם בסמיינות גבוהה למוקומות יישוב, באתרים כמו מתקני אחסון דלקים, תחנות כוח, שדות תעופה וنمליים, ובכמויות קטנות יותר גם במפעלי תעשייה ותחנות תדלק. בזכות יצבו של הקונדנסט, ושל מטרתו הפונקציונלית המצומצמת של המילוי המדבר, הוא אף יהיה בעל השפעות סביבתיות פחותות בהרבה מamilim אחרים. כבר בנקודה זו ברור מדויק העתירה היא רוב מהומה על לא מאומה.

10. בחוות הדעת של משרד הבריאות והגנת הסביבה אין, וגם זאת בניגוד לנטען, מילה וחצי מילה נגד אגירת קונדנסט מיוצב ביבשה. היפך הגמור הוא הנכון: בעת הדיון בתמ"א 37/ח, המשרד להגנת הסביבה התנגד בתקיפות לאגירת קונדנסט בים בכמויות גדולות, בשל החשש לאסון אקולוגי רחב ממדים במקרה של דליפה רבת-ים מיליל כזה. מה שיש בחוות הדעת בנוגע לאגירה יבשתית, היא המלצה לנוקוט אמצעים לניטור, צמצום פליטתות ומניעת דליפות מהAMILIM, מתוך הנחה, מובנת מלאיה, שAMILIM אלה יהיו. עבנינו, הויאל ומדובר באגירה לגיבוי בלבד, מלכתחילה ההשפעות הסביבתיות וסיכון הדליפה הם פחותים. אך עדין, התכנון המפורט של המילוי, שילווה בתכנית ניהול וניהול סביבתי (תנו"ס), כולל אמצעים כאלה.

11. טיעות יסודית נוספת, ולמעשה הטיעיה, שהכרח לשרש, היא הטענה שלעת אישור תמהיל הפיתוח, ב-16.5.4, המועצת הארץית לא אישרה את הקמת מילן חגית, ועל כן כלילתו ב"מסמך העקרוני", שאושר ביוני 2016, לא הייתה כדין. כ"ביסוס" לטענה זו צורפו לעתירה העתק מהמצגת הכתובה שהוצאה למועצת (נספח 2), ו"מסמך החלטות" של המועצת הארץית (נספח 1ג). טענה זו הועלתה כבר בבג"ץ 8365/16, שלאណון לגופו.

12. אלא שיעון בפרוטוקול של הדיון במועצה הארץית מעלה, שבדיון אישור תמהיל, הקמת מילן גיבוי לאגירת קונדנסט הוצאה גם הוצאה למועצה על-ידי נציגי משרד האנרגיה, במילימ ברורות ומפרשות, ואושרה על-ידה! אנו מצרפים [1] לתגובה את פרוטוקול הדיון, שלא בכדי לא צורף לעתירה, והדגשו בו כמה משפטים בעניין זה. העלאת טענות לראשונה בבג"ץ 8365/16 שהוגש ב-16.10.31, לקתה איפוא לא רק בשינוי כבד (כמעט שבעה חודשים), אלא גם בחומר ניקיון כפיים, המתבטא בהציג החלטת המועצה בלי להציג את פרוטוקול הדיון שבו היא ניתנה.

13. לפי נוסח ההחלטה, המועצת אישרה את "התמהיל המוצע לטיפול מלא בים ואת מקום המתקנים כפי שהוצעו לה" (ההדגשה שלנו). לאחר שמייל חגיון הוצע למועצה בעלי-פה במהלך הדיון, היא גם נתנה לו את אישורה, כאמור כבר בדיון המקורי מיום 5.4.16.

14. טיעות נוספת שיש לתקן מזויה בטענה שלפיה רשות הרישוי למתקני גז טבעי, שמתפקידה לאשר הן את "המסמך המקורי" לתחנות הקבלה והן את היתרי הבניה למתקני הקונדנסט לרבות מיל כל חגית, איננה "מוסמכת" לאשר מתקנים שלא אושרו על-ידי המועצה הארץית לפי סעיף 6.2 לטעם"א 37/ח. ראשית, מובן שכך מוסמכת מה שמאשרת רשות הרישוי למתקני גז טבעי עם מה שאושר על-ידי המועצה הארץית לפי סעיף 6.2, לרבות תשתית רק למתקנים שלפי סעיף 6.2 נדרשים לאישור המועצה במסגרת התמחיל. שנית, כפי שנראה להלן וכפי שנפסק על-ידי בית-משפט נכבד זה, סעיף 6.2 עניינו בפיקוח תכנוני של המועצה הארץית על החלטת הממונה על ענייני הנפט לאשר תכנית פיתוח של בעל חזקה. אישור זה לא נקבע בתנאי אישור המסמך המקורי או להוצאה היתרי בניה. לבן, על אף שאינו חולקים על כך שצרכיה להיות הלימה בין אישור תמהיל הפיתוח לבין המסמך המקורי והיתרי הבניה, הדיקוק מחייב לומר שהסעיף אינו עוסק בסמכותו הפורמלית של רשות הרישוי למתקני גז טבעי.

15. בעת נתיחה לשגיאות המשפטיות המגולמות בטענות העותרות ביחס ליישום סעיף 6.2 לטעם"א 37/ח. ברקע הדברים עומד נגדינו פסק-הדין בג"ץ 7737/14 (להלן – פס"ד יוקנעם), שבו נבחנו טענות העותרות דנא ואחרים נגד תעמ"א 37/ח, וההליך התכנוני נסרך על-ידי בית-משפט נכבד זה בנסיבות ברזל.

16. בתרמית, מסקנת בית-המשפט בפסק"ד יוקנעם הייתה שתמ"א 37/ח היא תוצאתו של הлик תכנוני יסודי, מפורט ומקצועי, יוצא דופן בהיקפו, شامل בירור עמוק של הסוגיות התכנוניות, תוך שימוש מגוון רחב של עדות, לרבות של המתנגדים דוגמת העותרות כאן. באשר לאתרים היבשתיים, נפסק על-ידי בית-המשפט, יעוז קרקע ספציפי להקמת מיכלי אגירת קונדנסט ותוכרי לוואי אחרים, נפסק על-ידי בית-המשפט, שהשפעותיהם הסביבתיות של האתרים נבדקו בפירוט רב, ובמסגרת זו נבדקו ונבחנו גם כל השיקולים הביטחוניים והבריאותיים. כל הטענות שהועלו נגד אישור המתחמים היבשתיים לתחנות קבלה נדחו על-ידי בג"ץ, ולא נמצא כל דופי בעיגונים של המתחמים בתמ"א (ר' בפרט סעיפים 32, 43, 59-60, 70 ו-87 לפסה"ד).

17. העובדת שתמ"א 37/ח, על ידי השיטה הספציפיים שייעדו בה לאגירת קונדנסט, צלחה את ההליך התכנוני עד תומו, לרבות ביקורת בג"ץ, היא חשובה מכונה לבחינת הטענות שבעתירה מהפרטפקטיבתה הנכונה. שכן טענות העותרות כמו ל Kohoutova מהתנגדות המוגשת למועד תכנון במסגרת הכניה; כאילו לא מדובר בטענות נגד מימושו של יעוז קרקע שכבר נקבע בתכנית, אשר אושרה לפני כשלוש שנים על-ידי מושד התכנון הבכיר ביוטר; כאילו לא הועלו טענות דומות בעתירה קודמת לבג"ץ, הועלו – ונדחו.

18. אנו אומרים אפילו את המובן מלאיו, אם כי למקרה העתירה נדמה שאינו ברור לעותרות: עניןינו בהוצאה לפועל של תכנית ברמה מפורטת, שאושרה כדין. תכנית זו כוללת יעוז קרקע למיכלי אגירת קונדנסט, וכל הדורש להפעלתם (דוגמת אלה המנוים בסעיף 24 למסמך המקורי ובסעיף 134 לעתירה). סעיף 6.2 לטעם"א לא נועד להעמיד לבחינה מחודשת את ההכרעות התכנוניות שהתקבלו במסגרת תעמ"א 37/ח, ולא נועד לשמשו מחדש נגד עצם אישורם של המתחמים יבשתיים לתחנות קבלה. טענות אלו לעותרות נגד תשתית בכללותו, ומיכלי אגירת הקונדנסט בפרט, הועלו על-ידן במסגרת הדיון בתמ"א, ונדחו על-ידי המועצה הארץית, בעקבות שימוש לפני חוק. טענות אלו לעותרות נגד החלטת המועצה הארץית הועלו על-ידן בעתירה נגד תעמ"א 37/ח, ובקשר של עצם אישור מתחם חגית, נדחו על-ידי בג"ץ.

19. על הרעיון העומד בסיסו הוראת סעיף 6.2 עמד פסק-הדין בג"ץ יוקנעם. פסק-הדין הורה לתקן את ההוראה באופן שתחייב את אישור המועצה הארץית לתמהיל הפיתוח (במקום התייעצות עם המועצה כפי שהוא בקשה לקבוע), ובתווך בכך על הרצונול שלה ועל הייחודיות שלה. אכן, מדובר בהוראה יוצאת דופן, בשל

היותה של התמ"א עצמה תכנית מורכבת ומיוחדת. הרי ברגיל, לאחר שהמועצה הארץית מאשרת תכנית ברמה מפורטת, ניתן להוציא היתרי בינוי מכוח התכנית, בלי שהמועצה הארץית תידרש ל"אשרו" של מה שכבר קבעה בתכנית. יתר על כן, סעיף 6.2 בכלל מסב עצמו על הפעלת סמכותו של הממונה על ענייני הנפט לאשר "תכנית פיתוח", מושגים אשר ל Kohim מעולמו של חוק הנפט, ולא מעולמו של חוק התכנון והבנייה (ס' 96 לפסה"ד). טעם ההזקקות לאישורה של המועצה נועז, כפי שהסביר בג"ץ, בכך שהtam"א ביקשה "ליצור תשתיית תכנית שתאפשר פיתוחם וביבשה בתמיהלים שונים...על פי צרכי היוזם ומהימנות הטכנולוגיות השונות שיודעו בעתיד" (ס' 111). השאלה אם קיים, במסגרת פיתוחו של מאגר מסוים צורך בהקמת מתן יבשתי (במקום שכבר נקבע לכך בתמ"א), היא שאלה מקצועית (הנדסית, תעשייתית, בטיחותית), העומדת לבחינה והכרעה של הממונה על ענייני הנפט, בדיון ודברים שהוא מקיים עם היוזם. אך היא גם שאלה תכנית מובהקת, ולכן נקבע שהמועצה תשמע את הממונה ותיתן את אישורה לתמיהל הפיתוח (שם).

20. סמכות המועצה היא אם כן סמכות בעלת אופי של פיקוח ובקירה. "פיקוח תכוני" על שיקול דעתו של הממונה על ענייני הנפט. היא איננה הליך תכוני רגיל. בשום אופן היא לא נועדה להעמיד לבחינה מחדש את השיקולים שעמדו בסיסו ייעודם בתמ"א של תאיל שיטה הקמת מתקני טיפול יבשתיים, או לשימוש חדש בתנגידויות נגד ייעודי קרכע אלה. הוואיל ולא בהליך תכוני עסקיןן, אלא ב"פיקוח תכוני", אין לקבל את הטענה שנדרשת בו "בחינת חולפות" (זו נערכה בהליך הכנת התכנית), ואין לקבל את הפרוצדורה שההליך דומה לשמיית התנגידויות (ала נשמעו ונדונו עבור אישור התכנית). כמובן שהפיקוח התכוני גם אינו הליך "רישויי" באופיו: המועצה נדרשת במסגרתו למיקום העקרוני של מתקני הטיפול, ולא לפרטי הבניין שלהם. המקום והזמן לדון באלה הוא בהליך הוצאה היתרי הבניה.

21. גם אין לקבל את הטענה שרק במקרים חריגים וווצאי דופן, רשאית המועצה הארץית לאשר הקמת מתקני טיפול יבשתיים. בסעיף 6.2 נכתב שעל הממונה על ענייני הנפט להציג למועצה את "הצדקה" לפרשת המתקנים, ו"הצדקה" אין פירושה "מקרה חריג וווצאי דופן". גם מסעיף 6.2(א) שהוסר בתמ"א בעקבות פס"ד יוקנו, ואשר קובע "עדיפות לטיפול מרבי בים" אין למוד על תחימה כה מצומצמת של שיקול דעת הממונה על ענייני הנפט והמועצה כנטען על-ידי העותרות. עדיפות לטיפול מרבי בים, אין פירושה שככל מתכן יבשתי באשר הוא, יתאפשר רק במקרה חריג וווצאי דופן.

22. לפי סעיף 6.2(ב), הצורך באישור המועצה קיים כאשר תכנית הפיתוח כוללת "מתקני טיפול", ואישורה מתייחס ל"מיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים" (ההדגשה הוספה; ר' גם סעיף 6.2(ג) המכחיב אישור של המועצה לשינוי תוכנית פיתוח, רק אם השינוי משנה את התמהיל וככל "מתקני טיפול נוספים"). מהם, לצורך סעיף זה, "מתקני טיפול"? נדמה שתשובה ברורה לכך ניתנה בפסק"ד יוקנו, בעיקר בסעיפים 1 ו-111. פסק-הדין מתאר, שהמחלוקה הציבורית המרכזית של יוויתה התמ"א, ובה התמקדו הטענות בbg"ץ, נסבה על מה שמכונה בתמ"א "תחנת קבלה". כפי שמוסבר שם, תחנת קבלה היא האתר המשמש "לקליטת הגז הטבעי מקור אספקה, השרותו והעברתו למערכת ההולכה". תחנת קבלה היא מתן תשתיתי גדול, אשר תופס שטחי קרכע גדולים, ובעל השפעות בהיבטים שונים על סביבתו. ענף הגז הטבעי הוא צער בישראל, לא הוקמו בה עדין תחנות קבלה שבנון מתבצע טיפול מלא בגז, והבלתי מוכר הוא לעיתים מפחים. החשש של המתנגדים היה מפני הקמת תחנות קבלה ביבשה, ומפני ההשלכות של מתקנים אלה. העדיפות לטיפול מרבי בים לא נקבעה משיקולים הנדסיים וטכנולוגיים, אלא חרף שיקולים כאלה, כמענה לחששות הציבור מפני ההשלכות של תחנות קבלה יבשתיות. מאותה סיבה נקבע הפיקוח התכוני של המועצה הארץית על הקמת "מתקני הטיפול העיקריים": "ኖכח ההשלכות רחבות ההיקף של הקמת מתקנים אלה, יש צורך – בצד

ההכרעה 'המקצועית של הממונה – גם בהכרעה במישור התכנוני, על ידי מוסד תכנון... ניכר איפוא כי המועצה הארץ-ישראלית סבירה כי תכנית מורכבת ו'יחודית' מסווגת של תמ"א 37/ח מחייבת גם מגנוני **פיקוח תכנוני** שילו את התכנית לאורך חיה...' (ס' 111 לפסחה"ד, ההדגשה במקור).

23. הנה כי כן, הפקוח התכנוני המגולם בסעיף 6.2 נולד בשל ראשוניותה וייחודה של תמ"א 37/ח, הן בהיבט זה שייעדה תא שטח גדולים להקמת תחנות קבלה יבשתיות לטיפול בגז טבעי, היוצרות חששות יוצאי דופן, והן בהיבט זה שלא קבעה עצמה ת מהיל פיתוח הכרחי ואף נתנה עדיפות לטיפול בים. על רקע תכליות זו, יש להבין את הצורך באישור המועצה הארץ-ישראלית, ואת טיבו של הדיוון המתקיים במועצת, כמתמקד במה שהביא את המועצה לקבע את הסעיף ואת בג"ץ להורות על שניינו: תחנות הקבלה שבגן 'מטפלים' בגז הטבעי וממשיריהם אותו לצורך העברתו למערכת הולכה, והשאלה אם מוצדק להקימן ביבשה.

24. על ההבדל התהומי שבין 'תפקיד בגז טבעי', ודאי מתכן טיפול 'עיקרי', לבן מיל אגירת קונדנסט, כבר עמדנו לעיל. אכן, כפי שטוענות העותרות והמשיבות-6-7, המיל לאגירת קונדנסט המתוכנן באתר חגית והמתקנים הנלוויים אליו, הם חלק ממכלול הטיפול והקבלה של הגז הטבעי. הם עונים להגדירה של 'מתכן גז' בחוק משק הגז הטבעי (גם על כן עמד פס"ד יוקנעם). הם אף מתוכננים באתר שיועד בתמ"א לתחנת קבלה. **אך במיל כלשהו לא מתבצע טיפול בגז טבעי, ואפילו לא טיפול בקונדנסט.**

25. איןנו מבקשים לקבוע מסגרות בשאלה אם מיל מסווג זה מהוות בכלל 'תפקיד טיפול' לצורך תמ"א 37/ח. אך ברור בעיליל שלא מתכן כזה עמד נגד עיני המועצה הארץ-ישראלית ובג"ץ, כאשר דנו בסעיף 6.2. מוסדות התכנון הארץ-ישראלים והמחוזיים מאשרים מדי פעמי תכניות הכוללות מיכליות דומות, והם אינם סבורים שיש 'לאשרר' אותן טרם הוצאה היתריה הבניה להקמתם. אפילו אם המיל יכול להיחשב 'תפקיד טיפול', הוא מן הסתם לא '**תפקיד טיפול עיקרי**' לצורך סעיף 6.2(ב).

26. לא זו אף זו. טענתן העיקרית של העותרות היא שהקמת המיל 'חוורת' תחת העדיפות לטיפול מרבי בים, הקבועה בסעיף 6.2(א) לתמ"א. זהה כמובן טעות גסה. העדיפות שנקבעה בתמ"א ל'טיפול מרבי בים' מעולם לא התיוכונה לחול על מתכן מסווג זה. ההיפג' הגמור הוא הנכון: לכל אורך הליכי התכנון טعن המשרד להגנת הסביבה, שתמך בטיפול בגז בים, שאת הקונדנסט יש להוביל לבתי הזיקוק, ולא לאגור אותו בים, מחשש לנזק סביבתי גדול במקרה של דליפת מיל בים. התמ"א אומנם **אפשרת** אגירת קונדנסט בים, אך היא בוודאי לא **מחייבת** זאת. **ניסיון לגוזר מטעיף 6.2(א) מסקנה שלפיה ברירת המחדל של התמ"א היא אגירת קונדנסט בים, מעמיד את סעיף 6.2(א) על ראשו.**

27. מפרוטוקול הדיוון במועצת הארץ-ישראלית מ-5.4.16, שבו אישר התמהיל, עולה בבירור שהמועצה הבחינה בין רכיבי תכנית הפיתוח הכוללים 'טיפול בגז', לבין רכיבי הזרמת הגז ופינוי הקונדנסט ליעדיהם (газ – לנקודת החיבור למערכת הולכה הארץ-ישראלית; הקונדנסט – לבתי הזיקוק). המועצה ראתה את אישורה לפי סעיף 6.2 כמתיחס ל'טיפול בגז'. **אכן, "טיפול בגז" יתקיים במלואו בים.** הגז מתוכנן לצאת את האסדה הימית כשהוא מטופל לחלוtin, והוא יועבר למערכת הולכה בנקודות חיבור סמוכה לחוף, ללא צורך בכל טיפול נוסף. באשר לרכיבי הזרמת הגז ופינוי הקונדנסט, הגם שהמועצה לא ראתה רכיבים אלה כחלק ממתקני הטיפול (על אף שהם כאמור 'מתKEN גז'), הם הוצגו לה כבדעי, על מנת לתת תשתת תמורה כוללת של שרשותה 'הකלה והטיפול'. **בפועל, המועצה כאמור אישרה אותן, לרבות מיל חגי.** אך שם שלא תורה אחר הצדקה מיוחדת לכך שמערך הזרמת הגז המטופל כולל רכיבים יבשתיים, לרבות נקודת החיבור למערכת

ההולכה, כך לא סבירה, ובצדק לדעתנו, שנדרשת הצדקה מיוחדת לכך שמערך פינוי הקונדנסט, לרבות מיכל אגירה לגיבוי, כולל רכיבים יבשתיים.

28. אמנם, לאחר הגשת העתירה בbg"ץ 8365/16, המדינה החליטה לבקש את אישור המועצה הארץית לפי סעיף 6.2 לטעם"א, באופן ספציפי למיכל חגייה. אך כפי שאמרה היועצת המשפטית של המועצה בפתח הדיון, שהתקיים ב-16.12.16, האישור נתקבש רק "למען הסר ספק" (גם כאן העתירה לא צירפה את פרוטוקול הדיון, והוא מצ"ב לתגובהنفسה [2]). לעומת זאת של נובל אנרגי אכן היה למצער ספק ורב ביחס לצורך באישור נוסף של מועצה, והספק הוא כפול: גם משומם שבפועל המועצה אישרה את המיכל במסגרת האישור המקורי לתמהיל הפיתוח, וגם משומם שעצם הצורך באישור לפי סעיף 6.2 למיכל, מוטל בספק.

29. סיכום של דברים, נובל אנרגי בתגובהה הקצרה בבקשתה להציג על כך שהעתירה נולדה בחטא של הטיעיה ושיחוי בלבד. לגופו של עניין, ביקשו להתמקד بما שהוא לעמודתו התשתיית העובדתית והמשפטית הנכונה לבחינות הטענות שבעתירה, ועל רקע תשתית זו להראות מדוע העתירה תזקפת, בטענות שלא ממין העניין, החלטה של המועצה הארץית שرك "ماשררת" החלטה קודמת, וספק אם בכלל היא נדרשת. המיכל המתוכנן בחגייה אינו "מתקן טיפול עיקרי" אם בכלל הוא מתקן טיפול, והתם"א לא קבעה עדיפות למיקום הארצית לאישור התמהיל איננו דיוון תכוני הבוחן מחדש ייעוד קרקע זה. גם שספק רב אם הדבר נדרש, הוצאה למועצה הצדקה הגיונית וסבירה להקמת מיכל האגירה ביבשה, ואין כל עילה להתערב בה. כפי שפתחנו ואמרנו, רוב מהומה על לא מאומה.

30. בנסיבות אלה, נובל אנרגי תבקש לדחות את העתירה ולהחייב את העותרות בהוצאותיה.

אל גור, עו"ד
ב"כ המשيبة 4

שלום זיניגר, עו"ד
ב"כ המשيبة 4

משרד האוצר ייחידת סמך
מינוחת הຕבנון
המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

15

4. תמהיל פיתוח מאגר לויתן
מטלת הדין: דין באישור תמהיל פיתוח מאגר לויתן לפי סעיף 6.2 בהוראות תמי"א 37/ח.

וופקדים נוספים:
מר שאל רורייזו, מנכ"ל משרד התשתיות הלאומית,
אריאל פרינץ, משרד התשתיות הלאומית, הארגנה והמים
במגדל טלע, ראש המועצה האזורית חוף הכרמל
תומר מירן, בא כוח מועצת אזורית חוף הכרמל
מיכל בן גל, תושבת עמק חפר
יובל אלבל, כלול
אליל אידמן, כרמל מנסה
יעיריית תל אביב, כוונדסטה העיר קנסע
דוד דושן, רמי¹
יונה דיסי, אורה פרימורה, עמית טל, יונה קפלן,
נובל אנרגוי
יונה תנין, משה ליבוביץ', חברת החשמל
דרור נחמאס, חברת "אדמה" יעצץ סביבה
זיו חרמון, ייכל שלויות, מלינה שאול, מוגמת ירושה
אייציק בקיש, דורות ארזוביץ, מטה המאבק חוף הכרמל
עמרם בכם, חנת קופרמן, חפורים לשימור על החופים
אללה נוה, ארנון אממות ואבות מיטלים את חופה והקויה
עדן גרינבאוום, עמק הירדן
דב מזרלי, מרים הגליל
רוני יוסט, רשות הספנות והנמלים
יהודית גסנר, מאיה עצינוי, אויריאל מאיר, אריאל פרינץ, נעה
ליסטמנוביץ', משרד התשתיות הלאומית
יהודית מוסרי, יגניה מלמי, המשרד להגנת הסביבה
שייר ביטון, עזי חכמוני, יעל בן שמוון, משרד האוצר
אוללי זיו, יועצת מטעם רשות הממשלתית למים וביוב
אלעד לב, נועה נאור, עינב סיירקיס, דורו שפירא, מנהל
התיכון
אפרת דון חייני, יועצת משפטית למועצה הארצית
אושם וטנברג, מזכירות המועצה הארצית
טל רשי, מזכיר המועצה הארצית

חברי מועצת נוכחים:
מר אביגדור יצחקי, יייר – נציג שר האוצר
גב' ביתנת שוווץ, גב' לרונית מזר, מנהלת מינוחת
הຕבנון
מר צחי דוד, מ"מ נציג שר הביטחון
מר שחר סולר, מר יואב צלנקר, מר בני פרוטש,
מ"מ נציג שר להגנת הסביבה
גב' דורותה צונגר, מר יוסי ורכזורה, גב' שירלי²
ליוי, נציג שר התשתיות הלאומית, הארגנה
והמים
מר ראמז חמלמי, גב' מיכל אריאלי, נציג שר הביטחון
גב' עירית הэн, מ"מ נציג שר הבריאות
מר גובי גולן, מר אבגר שעוזן, נציג ראש הממשלה
גב' ברמיית يولס, מ"מ נציגת שר המשפטים
גב' ענת בר חנן, מר רפי אלמליח, מ"מ נציג שר
הכלכלה
MRI אילן טיבמן, מ"מ נציג שר הבינוי
גב' שלומית גרטל, מ"מ נציג בעל השרה מקצועית
בעיני שייכון ובנייה
מר היל שטפן, מר ניר אנגרט, מ"מ נציג מנהל
רשות הטבע והגנים
מר נתן אלטמן, מ"מ ר' עירית תל אביב-יפו
מר נמייר ריטוב, י' מועצה אזורית לב השרון
מר אלמוני רונקל, נציג טכני
מר אברהム צבי דובדבני, נציג המוסדות המיישבים
גב' מרים מיליג, מ"מ בעל השרה מקצועית
בסוציולוגיה
מר ניר פפא, מ"מ נציג ארנון הוג של הגופים
ה齊יבוראים שענינים שבירת אינטראקציית הסביבה
מר צבי דובדבני יצא לפני ההצעה

רקע:

בסעיף 6.2 בהוראות תמי"א/37/ח נקבע כי הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (יס-יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפרישתם.
 בהתאם לכך, מובה לאישור המועצה הארצית תמהיל הפיתוח של מאגר לויתן, אשר הוגש על ידי משרד התשתיות - הממונה על ענייני הנפט. תמהיל זה כולל פירוט בדבר מקום מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה- לפרישתם. לפי המוצע, מתקני הטיפול כולם ימוקמו בים.

מהלך הדין:

⁽¹⁾ ישיבת המועצה הארצית מ' 594 מ' 5.4.16 אפסנית בית וגן – ירושלים (2016-866)
ההחלטה פורסמו בתאריך 7.4.16 ככל שיש אי התאמות, הנושא שפורסם הוא הגובר
הפרוטוקול אושר בישיבת המועצה הארצית מס' 595 בתאריך 10.5.16

משרד האוצר ייחידת סמך
מינימל התכנון
המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

16

מנכ"ל משרד התשתיות הלאומית, נציג שר התשתיות במועצה והמונה על ענייני נפט במשרד מציגו את תמהיל הפיתוח של מאגר לוויתן, להלן עיקרי הדברים:

- רקע כללי בוגע למאגר הגז הטבעי "לוויתן", תמנות מצב של משק הגז הטבעי של ישראל - קיבולת מוגבלת, העדר יתרונות במערך האספקה והיעדר ביטחון אנרגטי בעוד חלק ניכר מייצור החשמל מסתמן על גז הטבעי.
- השפעות פיתוח מאגר לוויתן וסקירה של תכנית הפיתוח על פייה כלל הטיפול בגז הטבעי מהמאגר יבוצע בים.
- פירוט המרכיבים של מערכת הטיפול המבוצע בים. הוצגה הצנרת הנפרצת שתיכנס לבשה, וההתחברות למערכת החולכה בתמונת להפחת לחץ ומדידה (PRMS) הקיימים בסמוך למתקן טיהור שפכים (מט"ש) מעין צבי. הקונדנסט עברך צינורות דלק תת-קרקעיים כחומר גלם לבז'ן ובמקרה הצורך יאוחסן זמני באתר אשר יועד לכך בתמ"א 37/ח בסמוך לתחנת הכוח "חגית". המשיך וחציג את מימדי האסדה, בהם: גובה האסדה שmagiu ל- 57 מטר (80 מטר כולל המנופים).
- הוגג מיקום האסדה בחלק המערבי בפוליגון הצפוני המודיע למתקנים טיפול בים בתמ"א 37/ח, למרחק של כ- 10 ק"מ ממחוז, קרוב לזכה הצפוני ביותר של הפוליגון על מנת לאפשר הקמתן של אסדות טיפול נוספים בעתיד (של בעלי זכויות אחרים) וצוין כי מיקום האסדה מחוץ לבתי גידול ימים. הובירה כמות הקונדנסט המוערכת מתגלאת לוויתן. **נציג שר התשתיות הלאומית** הבירהה שאסדת הטיפול תהיה נצפית מהחוף אך לא בצורה בולטת. כמו כן צינה שלאחר הקמתה, יהיו קיימים שני מערכות טיפול נפרדים (ביחד עם זה הדרומי הקיים) אשר יושמו יתרות מערכות.
- כמות הגז המוצעת שהאסדה תטיפול בה עומדת על סחיף של 2.4 מיליון מטר קוב לשעה, כאשר מוגשים 1.4 מיליון מילודים לצריכה מקומית והשאר לייזוא (באמצעות צנרת תת ימית). ישנה שלביות בפיקוח המוצע אשר מחייבת קודם כל הקמה של מתקן טיפול לשוק המקומי ורק לאחר מכון הרוחבת מתקן הטיפול עבור יצואן (על גבי אותה אסדה).

ראש המועצה האזורית חוף הכרמל סבר שיש צורך להרחיק את האסדה מהחוף למרחק של כ- 15 ק"מ במקומות 10 ק"מ כמפורט בתוכנית, לאחר והאסדה תהווה מפגע נופי. **באUCH מועצה אזורית חוף הכרמל** סבר וטען שהאסדה לכש@cena, תהווה מפגע נופי אותו יש להקטין על ידי הרוחקת האסדה מערבה וטען שניתן לעשות זאת מכוח Tam"a 37/ח המאושרת. עוד טען כי במקרה של דליפת קונדנסט על מנת לעזור את המשק הזיהום תידרש גם עצירת הזורמת הגז הטבעי, דבר שהוא לא סביר לדעתו. על בסיס זה המשיך וטען שהרוחקת האסדה תאפשר מרחק ביטחון נוסף מהחוף במקרה כזה.

משרד האוצר ייחידת סמך
מיניבל התכנון
המועצה הארץית לתכנון ולבנייה

17

מציג עמדות צלול ה策טראף לבקשת להזמין את האסדה מתחוף וצין שהוא סבור שسفינת הכוונות לטיפול באירוע דליפה צריכה להיות בנמל קרוב יותר לאסדה מאשר אשדוד.

מציג ראש המועצות האזרחיות ציין שבקשה מדף היבשת הימי אין תחום אלה ירידה, ולכן העמקה של 5 ק"מ לכיוון מערב תוסיף עלויות להקמה אך אפשרית ומעשית.

המומנה על ענייני הנפט במשרץ התשתיות הלאומית הציג את הטופוגרפיה הימית וצין שהפליגונים של תמי"א 37/ח מסומנים בקצתה מדף היבשת ולאחריו יש העמקה משמעותית. לפיכך הזוזת האסדה ממערב אינה אפשרית סטטוטורית, ותגיאר קושי הנדסי אשר כרונך בעליות בלתי סבירות. הזוזת האסדה ממערב לפוליגון המאושר מצריכה חננת תכנית חדשה, ומשמעות היא דחיה נוספת של שנים בפיתוח המאגר. תסקיר ההשפעה על הסביבה שעמד בסיס תמי"א 37/ח הראה שהאסדה תהיה נספית, וזה לא מידע חדש.

מציג רשות הספנות והנמלים ציין שהרתקת האסדה מערבה תשבע את נתבי השיט ומשמעות הדבר היא הוצאה מחייבים הטריטוריאליים של ישראל. אשר גם תגדיל את זמן התגובה לאירוע חירום באסדה ותקשה על טיפול שגרתי באסדה.

הבהיר שהמיקום שהוצע הוא המיקום העקרוני, אך המיקום המדויק של האסדה יקבע בהמשך הבניה. **מציג ארגון תאג'** סבר שהמידע שהועבר טרם הדיוון, אשר מסביר מדוע בחרו בנקודה זו דווקא אינו מספק, וראוי שמעבר למסקירה הכלול בתכנית יובאו נתונים מדויקים בחרו במיקום זה.

(בשלב זה יצאה מינהל התכנון מן האולט)

מציג הפורים הישראלי לשמרה על החופים טען שעלה פירוטם של אחת מבעיות העניין בתגלית לויתן כמות הקונדנסט גדולה באופן משמעותי ממה שנבחן בתמי"א 37/ח. הסיבה שנבחרה החלופה הזאת היא משות שנציגי הציבור התנגדו לטיפול בפי הbara, הרחק מהיבשה. (בשלב זה מינהל התכנון חזרה לאולט).

מציגת אמאות ואבות מצלמים את חיפה והקריות התייחסה לקונדנסט וסבירה שזו חומר נPsi ויש לבחון חלופות לצנרת שירחיקו אותו מאורי מגוריים. כמו כן טענה שהשוויה לידען יאוחסן הקונדנסט.

חנה קופרמן דיברה בוגנות קשרי הון שלטון, יו"ר המועצה הארץית דרש שתפסיק, לאחר שלא נענתה לבקשתו יו"ר המועצה הארץית הוציא אותה מן האולם על מנת להמשיך בקיים הדיוון.

המומנה על הנפט במשרץ התשתיות הלאומית ציין שאחסן הקונדנסט הוא רק גיבוי, המצביע הרגיל של המערכת הוא הזרמה מתמדת של לבתי זיקוק. לעניין אחסון הקונדנסט הובהר שבתמי"א 37/ח מאושר אטור אחסון קטן בסמוך לתחנת הכוח "חגית". **מציג רט"ג** ביקש לקבוע שבמידה ויוקם אטור אחסון לקונדנסט הוא יוקם סמוך לתחנת הכוח הקיימת.

משרד האוצר ייחידת סמך

מינימל התכנון

המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

18

י"ר המועצת הארצית הבהיר שהקונדנסט לא רלבנטי לדין הנוכחי אשר מתייחס לתמteil הטיפול בלבד.

התקיים דין בקשר לכמויות שהוצעו:

מצאה מטעם המשרד להגנת הסביבה התייחסה לתסקיר ההשפעה על הסביבה שנעשה עבור תמי"א 37/ח וצינה שהבדיקות שנעשו הזרמתו של 2 מיליון מטר קוב' (מ"ק) לשעה ועוד הוגז בדיון בעת שיוזרמו 2.4 מיליון מ"ק לשעה. בקשה לדעת אם הדבר לא יביא להריגה ממוצאי התסקיר. הוחרה שתסקיר ההשפעה על הסביבה בדק תורחשי קיצון שיחסית אליו הכמות המוצעות קטנות ממשמעות.

י"ר המועצת הארצית הבהיר שתמי"א 37/ח קבעה פוליגונים למקומות האסדות לטיפול בגז בים, ולכן הסטה נוספת אינה הנושא בדיון זה. הוגיש שאם רוצחים גז טבעי אז צריך לטפל בקונדנסט, האחסון שלו יהיה באתר "תגית" והוא יועבר בצרפת לבתי הזיקוק. לעניין הכמות שבר שצורך לחתאים את עצמו לכמויות המשנות וכן כי יתכן שיינഗלו מאגרי גז נוספים ועל המדינה לעודד זאת.

מצגת מינימל התכנון צינה כי התמteil המוצע מציע טיפול מלא בים, כשמייקום העקרוני המוצע הינו ברבע הצפון מערבי של המתחם הימי לתהנת הקבלה. מקום זה מותיר גמישות רבה למפעלים נוספים שיוכלו להקים מתקינות ביתרת המתחם. מקום זה נסמך על העיקרון של סמכיות ככל הניתן לגובל המערבי של המתחם הימי לתהנת הקבלה, וזאת בהתחשב במגבלות מייקום בהיבטים הנדרסיים וייזוב האסדה על המדף היבשתי.

הוחלט:

המועצה הארצית קיימה הצבעה בשלושה הצעות החלטת שללן:

הצעת הי"ר (פורסם במסמך החלטות בתאריך 8.4.2016):

המועצה הארצית, לאחר שקיימה דין בהתאם לטעיף 6.2 בהוראות תמי"א 37 ח', בו הוצגו בפנייה ע"י הממונה על ענייני הנפט משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים - Tamteil הטיפול בגז טבעי, ומיקום מתקני הטיפול העיקריים עפ"י תוכנית הפיתוח לשדה לויטן, מאשרת את tamteil המוצע לטיפול מלא בים ואת מיקום המתקנים כפי שהוצעו לה.

הצעת נציג 'אלגון תג'gi': התוכנית הזאת אינה תואמת באופן מלא את התוכנית שאושרה במועצת הארץ הhn בהיקף וזה בעובדה של הרצון של המועצת הארצית לייצור תחרות. כמו כן התוכנית

משרד האוצר יחידת סמך

מינימל התכונן

המועצה הארץית לתכנון ולבנייה

19

חזהת לא הציג את השיקולים האקלוגיים למקומות המדויק של המתקנים ולהשלכות של הקונדנסט וכן מציע לקבל את החומרים לפני שמתකבלת החלטה בעניין.

הצעת נציג ראשי המועצות האזוריות: מציע להנחות את ועדת הרישוי למקום את המתקנים ככל הניתן להתחשב במוגבלות התמי"א, מגבלות השיווט ביטחון וכוי עד 15 ק"מ מהחוות.

בעוד הצעת היו"ר: 18 חברים

בעוד הצעת נציג ארגון הוואג': 1 חברים

בעוד הצעת נציג ראשי המועצות האזוריות: 1 חברים

נענעים: 0 חברים

התקבלה הצעת היו"ר

**2. תמ"א 37/ ח: קבלת וטיפול בגז הטבעי מהתגלוות ועד מערפת ההולכה הארץית
מטרת הדיוון: עדכון תמהיל הפיתוח לפי סעיף 6.2 בהוראות התמ"א**

נוכחים נספחים:
שאלול מירידור, מנכ"ל משרד האנרגיה
אל בודמן, אפרת קוזמבר, מטה תושבים כרמל מנשה
ברוך שפיר, מהנדס המועצה האזורית מגידו
עמי מלנוף, מטה תושבים מנשה
אמשלי שלמה, מטה כרמל מנשה
עירית טלמו, מוחדשת העיר יקעם
צביה דולב, יוועצת משפטית עירית יקעם עילית
זהריה אמשלי, מטה כרמל מנשה
כרמל סלע, ראש מועצת חוף הכרמל
ענבל רייסנר, אפרת גלויה, איגוד ערים חדרה
אייך ולבסקי, ראש מועצה אזורית מגידו
חן דוד יוסטן, משרד התשתיות
חנה קופרמן, הפורום הישראלי לשמיירה על החופים.
יעקב סירקיס, נועה נאור, מינימל התיכון
אפרת דון יהיא, יוועצת משפטית למועצה הארץית
חן וייצמן, מזכירות המועצה הארץית

חברי מועצה נוכחים:
מר אביגדור יצחקי, יו"ר המועצה הארץית
גב' שורה ברנד, גב' רונית מזר, מ"מ מנהלת מינהל
התיכון
מר עדי ריבכמן, מ"מ נציג שר האוצר
מר שחר סולר, מר בני פירסט, מ"מ נציג שר
להגנת הסביבה
גב' דורות הוכנר, מר יוסי וירצובגר, מר אריאל
פריינץ, נציגי שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה
והמים
מר רם חממי, נציג שר הביטחון
מר אבנر סעדון, מ"מ נציג שר הרפואה
מר רענן אמוניאל, מ"מ נציג שר החקלנות
גב' אורית נבו, מ"מ נציג שר התעשייה
גב' ליאורה זיידמן, גב' שולמית גוטל, מ"מ נציג
שר הבינוי והשיכון
גב' ברמת פינץ, נציגת שר התשתיות
מר יובל פלא, מר הל זוסמן, מ"מ נציג מנהל רשות
הטבע והגנים
מר עידן שמשון, מ"מ ראש העיר חיפה
מר דוד אריאלי, מ"מ ראש מועצה מקומית קריית-
טבען
מר וגייה ביזוף, מר ג'אבר חמוץ, ראש מועצה
מקומית עוטפיה/ראש מועצה מקומית סאג'יר
מר עمير ריטוב, ראש מועצה אזורית לב השרון
מר שלמה אלימלך, ראש מועצה אזורית גן רווה
מר ברוך יוסקוביץ', מר משה מרגלית, נציגים
הרשומים בפנקס המהנדסים והאריכלים
מר אמנון פינקל, נציג התיכון
גב' ענת הורוביץ-הראל, מ"מ חבר ארגון הגג של
הgóפים הציבוריים שעוניים שמירת איכות הסביבה

רקע:

סעיף 6.2 בהוראות Tam"a 37/ ח נקבע כי בתכנית פיתוח הכוללת מתקני טיפול בטרם קבלת החלטה הממנונה על ענייני הנפט יעביר את התמהיל המוצע (ים-יבשה) לאישור המועצה הארץית, ויכלול את המיקום העיקרי של מתקני הטיפול העיקריים ואת הבדיקה לפריסתם בים וביבשה. בהתאם לכך אישור בישיבת המועצה הארץית מתאריך 5.4.16 תמנהיל הפיתוח של מאגר לוויתן. בהמשך לאישור המועצה הארץית כאמור, הוגשה עתירה (בג"ץ 8365/16) כנגד אי אישור אחסון הקונדנסיט במוגרת התמהיל. לאור זאת ביקש משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים להציג עדכון של תמנהיל הפיתוח שאישור על ידי המועצה הארץית.

התמנהיל המעודכן מציע כי בתא שטח 202 בගליון 4 של Tam"a 37/ ח יוקם מיכל אחסון לגיבוי במקרה חרום של קונדנסיט לדרישת הממונה על ענייני הנפט משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והצנרת אליו. מיכל האחסון הינו לצורך אחסון במקרה בו לא ניתן יהיה להעביר את הקונדנסיט בцентрת הייעודית לבתי הזיקוק. אי אפשרות העברת הקונדנסיט באופן רציף מסדנת הטיפול בים תוביל להפסקת אספקת הגז הטבעי למערכת הארץית לפגיעה בזמינות האספקה.

בעת פעילות סדירה של המערכת מיכל האחסון יהיה ריק ולא יתבצע בו אחסון. היקף האחסון במיכל לשעת חרום הינו כ-10,000 קוב קונדנסיט, אשר מהוות גיבוי לכ-30 ימי פעילות של המערכת.

מהלך הדיון:

היוועצת המשפטית למוועצת הציג את הركע המשפטי לדין – עתירה לבג"ץ שהגישו המועצה האזורית מג'ידו, בת שלמה והעמותה להגנת הסביבה כרמל-מנשה. מנהל התכנון לא ראה את מתקני האחסון כחלק ממתקני הטיפול ביחס אליהם סעיף 6.2 מהCommerce אישורם במועצת. נושא זה הוזג בפני המועצה הארץית אגב הדיון בתמיהיל, אולם משhogשה העטירה ולמעט הסר ספק, מובה העניין לאישור המועצה הארץית לפי סעיף 6.2 לתמ"א 37/ח. במסגרת העטירה עולה טענה נוספת לפיה גם ביחס לאחסון הקונדנסיט יש לתת עדיפות לחלופה ימית כפי שנדרש בהוראות התמ"א. במסגרת הדיון היום במועצת נבקש שיניתן גם לעיקרו זה שנקבע בתמ"א התייחסות גורמי המקצוע.

منப"ל משרד התשתיות האנרגיה והמים הציג באמצעות מצגת, להלן עיקריה:

- בהוראות Tam"a 37/ח נקבע כי הממונה על ענייני הנפט יעביר לאישור המועצה הארץית את התמיהיל הפיתוח המוצע (ים-יבשה) בתכנית פיתוח הכלולת מתקני טיפולטרם קבלת החלטה ויכלול את המיקום המקורי של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בים וביבשה.
- Tamיהיל הפיתוח של מאגר לויטן, כפי שהוזג והוגש ע"י משרד התשתיות - הממונה על ענייני הנפט אושר בישיבת המועצה הארץית, בתאריך 5.4.2016. לפי tamיהיל שאושר, מתקני הטיפול בגז הטבעי ימוקמו בים תוך ניצול מירבי של תשתיות ותכניות קיימות.
- קונדנסיט הוא תוצר לוואי של תהליך הטיפול בגז טבעי, הוא סוג של נפט 'קל' שפחות מזהם מנפט וכל יותר לעיבוד בבית זיקוק. כאשר לא ניתן לשנע את הקונדנסיט לא ניתן להמשיך בטיפול בגז הטבעי.
- לאור זאת יש חשיבות ביצירות יתירות במערכות שתאפשר במקרה של תקלת בцентрת, בבתי הזיקוק או במקרה חירום אחר להמשיך לטפל בגז טבעי עבור המשק. הדרך לייצר את היתירות הזו היא באמצעות הקמת מיכל אחסון לחירום, בהתאם למה שמאושר Tam"a 37/ח בנוספ' לשני תואמים לצנרת קונדנסיט.
- הוזגו חלופות שונות לאחסון הקונדנסיט, ביבשה, בים וחיבור לצנרת הקונדנסיט של תמר. החלופה הימית נפסלה היות ולא ניתן לעגון ליד האסדה בים סוער, חשש לדליפות בעת ההעברה למיכליות והיעדר האפשרות להסתמך על פעילות המיכליות בעיות חירום. חלופת החתוברות לצנרת הקונדנסיט של תמר נפסלה לאחר שהיא לא מייצרת יתירות, עלולה לייצר בעיות תעופוליות ודורשת השקעה תקציבית עצומה בцентрת ימית. החלופה שהומליצה היא של אחסון ביבשה בסמוך לאתר "חגית".
- המיכל המוצע לאחסון זמני בעת מקרה חירום או תקלת ומועד להכיל נפח של 10,000 קוב שמאפשר המשך אספקת גז טבעי למשך כ-30 יום. מיקום המיכל נקבע Tam"a 37/ח ובהתאם לתקנים לעניין מרחקי בטיחות.

תושבי הסביבה נשמעו בפני המועצה הארץית, להלן עיקרי הדברים: **אלי בוזמן** סבר שהחלופה המוצעת היא באמצעות שטח רגייל ולא מופר שיפגע בשטחים הפתוחים, מיקום המיכל במיקום המוצע עשוי להוביל לפיתוח של מתקנים נוספים במקום כגון תעשייה פטרוכימית. הציג בהרחבה חלופה של אחסון בים והציג את קיומה באסדות רבות ברחבי העולם. טען כי תרחיש הדילפה של קונדנסיט מהasadha לא באמת נבדק

ישיבת המועצה הארץית מס' 602 מיום 6.12.16 אפסנית בית זוגי ירושלים (1518-2016)
ההחלטה פורסמו בתאריך 7.12.16, ככל שיש אי התאמות הנוסח שפורסם הוא הגובר
הפרוטוקול אשר בישיבת המועצה הארץית מס' 603 בתאריך 17.1.17

על ידי המשרד להגנת הסביבה.

יתרת התושבים, עמי מלינוף, שלמה אמשיל זורה אמשיל שיתפו סיפורים אישיים ודיברו כולם נגד אישור מיכל האחסון בכלל זה טענו: לא נבחן תרחיש של תקלת בцентрת בין האסדה ליבשה והחלופה המועמדת אינה נתנת לכך פתרון; בbatis החזוק בחיפה ישם מיכלים ריקים שנייתן מלאו אותם בהתאם לצורך; יש מקום את מיכל האחסון בים; קונדנסיט הוא חומר מסוכן ואין לו מקום בקרבת תושבים.

בא כוח העותרים סבר שצורך לשקל את הבקשה הזאת בשלושה שלבים: האס נחוץ מיכל אחסון לקונדנסיט בחירום, היכן למקומו ולבסוף לבדוק חלופות אחרות לכך. טען שלא הוצעו חלופות ושחוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה אינה מעודכנת ויש להזכיר אחת חדשה.

ראש המועצה האזרית חוף הכרמל בירך אוזחות החלטה לפיה הטיפול בגז הטבעי יהיה בים, טען שלא מסוכן להחזיק מיכל אחסון קונדנסיט בחירום בים ושמם חברת נובל אנרגי סוברט שזו חלופה אפשרית.

ראש מועצת אזורית מג'ידו טען שלא סביר למקם את מיכל האחסון בקרבה לאוכלוסיה למרחק של כ- 700 מטר. אחסון הקונדנסיט ביבשה הוא עקיפה של החלטת בגין לעניין העדפת הטיפול בים. ציין כי ביקש לדוחות את הדיון על מנת להיערך אליו יותר טוב. ביקש מהמועצה לשקל חלופות אחרות, סבר שמייכל האחסון בחירום הזה יהיה פתח להקמת תעשייה פטרוכימית במקום.

מחנדס המועצה האזרית מג'ידו ציין כי בהחלטת בגין נקבע שיש להעדיף את הטיפול בים. טען שנובל אנרגי אומרם שאינם צריכים את מיכל האחסון ושניתן בעת חרום לאחסן בцентрת.

מחנדסת עיריית יקנעם ציינה כי הצינור מתוכנן לעבור בשטח השיפוט של יקנעם בקרבה לאזור תעשייה, דבר שימנע מימוש זכויות בניה, יהווה סכנה למפעלים הקיימים. כמו כן הם עוברים בקרבה לשולחה קידוחי מים.

הובהר למחנדסת כי הцентрת המדוברת אינה נושא הדיון ולא נמצא בתחום תמי"א 37/ח.

曩יגת איגוד ערים לשכבה חדרה סקרה כי ניתן להשיג את מטרות היתירות ללא צורך בקטישה של שטחים פתוחים, ניתן למקם את מיכל האחסון באזורי תעשייה קיים. סקרה כי החלופה המועמדת לא נתנת פיתרון במקרה של תקלת בцентрת בין אסדת הטיפול למיכל האחסון.

曩יגת הפורות הישראלי להגנה על החופים ציינה כי הגז אותו היא מייצגת הגיע תסקיר סביבתי חלופי ובו חלופות לטיפול בגז הטבעי בפי הבאר. טענה משרד הבריאות הוציא דוח שלפיו צריך לעשות סקר סיוכנים לקונדנסיט לאחר שיש לו תוכנות שונות מנפט, עוד טענה כי הדוח מצין כי הפליטות מהמיכלים הן מסוכנות לבリアות.

曩יג שרד הבריאות ציין כי משרד הבריאות רואה חשיבות רבה באספקה סדירה של הגז הטבעי ויש לכך היבטים של בריאות הציבור, המאבק על מיקום הטיפול הסטיים בכך שהטיפול יתקיים בים. להערכתו פוטנציאלי הזיהום ממיכל האחסון בחירום ביבשה הוא קטן לאין שיעור מהטיפול בגז טבעי ביבשה. מיכל

האחסון בחירום ייבדק בשלב תכנית ניהול סביבתי. ביקש לוודא שלא תתאפשר הקמת תעשייה פטרוכימית בסמוך למיכל האחסון.

מציגי השר להגנת הסביבה ציינו כי תמהיל הטיפול בין הימים ליבשה שנבחן בתסקירות ההשפעה על הסביבה כלל התייחסות לאפשרות לאחסון קונדנסיט ביבשת. התסקיר בדק תרחישי קיזון וגם נערך סקר סיוגים שקבע מרחקי הפרדה של 650 מטר מהגדר של המיכל במקרה הכogenic. במקרה של דליפה עדיף שהמיכל יהיה ביבשה מאשר בים, טיפול בדליפה ביבשה הינו פשוט יותר ועוד שדליפה בים עשויה לזהם את כל חופי הארץ. סברו כי הנזק הכימי גדול לסביבה הוא מעיך בקבלת הגז הטבעי.

מציגת 'ארгон הגז' סבירה שהרकע שנשלח טרם הדיוון היה מצומצם. ציינה כי יש לבורר את הצורך במיכל האחסון במקרה חירום לאור חוסר הסכמה בין נובל אנרגטי לבין משרד האנרגיה.

מציג רט"ג סבר שהחלופה היבשתית עדיפה, ציין כי יש חוסר אמון של הציבור במוועצת הארץ ושים סבירה רוחחת שמתקייםפה הליק תכנון זוחל למטרות אינטראנסטיות. ביקש להבין מדוע המיכל אינו צמוד לחגית ונמצא בשטח הפתוח.

היוועצת המשפטית למוועצה ציינה כי הדיוון מתמקד בחולופת מיקום לתקני האחסון מתוך האפשרויות שנקבעו בתמ"א, שכן האפשרות למקומות מתקני האחסון נקבעו בתמ"א 37/ח ואף בהוראות התכנית מצוין באילו תאי שטח ניתן להקים את מיכלי האחסון לקונדנסיט.

מציג הטפנינוי סבר שאם החלופה הימית היא אכן יותר מסוכנת מהחלופה היבשתית אז יש לבחור בחולופה היבשתית.

ראש המועצה המקומית קריית טבעון טען שהחלופה האחסון בים היא החלופה המיטבית, סבר שההערכה הסביבתית של המשרד להגנת הסביבה היא שגויה. צריך ללמידה מקומות אחרות בעולם שבו יש לאחסון ושינוע הקונדנסיט מהים ולישם זאת זה במקרה חזות.

ראש המועצה המקומית עופפיה טען שתושבי היישוב שאוטו הוא מייצג סופגים גם את הפליטות ממפרץ חיפה וגם את הפליטות מאזור חגיון. נפגש עם מומחים שהבahirו לו שקונדנסיט הוא מסוכן לבリアות, ולכן יש להרтик את מיכל האחסון.

מציג המועצה האזורית לב השרון ביקש לדוחות את ההחלטה בנושא על מנת לנסות להגיע להסכמות עם הרשויות המקומיות.

מציגת שר התשתיות האנרגיה והמים ציינה כי Tam"a 37/ח המאושרת בדקה את האפשרות של טיפול בגז טבעי ביבשה ובחינה את מקום מיכלי אחסון לקונדנסיט בהתאם לממצאים סקר סיוגים שנערך להם. בהמשך הליק תוגש בקשה להקמת מיכל האחסון בחירום שאליה תתלווה תכנית ניהול סביבתי, בלבדיה לא ניתן לאשר את הבקשה להיתר. ציינה כי כויס כבר קיימות צנרת של גז טבעי ודלק בסמוך

ישיבת המועצה הארצית מס' 602 מיום 6.12.16 אפסניה בית גן - ירושלים (2016-1518)
ההחלטה פורסמו בתאריך 7.12.16, ככל שיש אי התאמות הנוכח שפורסם הוא הגובר
הפרוטוקול אישור בישיבת המועצה הארצית מס' 603 בתאריך 17.1.17

ליקnum, הצינור הנוסף יקודם בתיאום עם העירייה ויעשה מאמץ לא לפגוע באזורי התעשייה. הוצג לתושבים ולמוסדות המקומיות המידע לעניין מיכל האחסון בחירום, התתנדבות לתכנית הן בלתי נגמרות, אין סיבה לדחות את החלטה.

המשמעות על ענייני הנפט במשרד האנרגיה צין כי נובל אנרגי היא חברה עסקית, נגד עיניה עומדים שיקולים עסקיים וולויות ההקמה של המיכל בעודו של משרד האנרגיה עומדים שיקולים של יתרות והבטחת אספקת הגז הטבעי לישראל. אין אפשרות אחסון בצרפת, כאשר אין זרימה בצרפת בכלל תקלה כלשהי בבתי הזיקוק לא ניתן להמשיך לטפל בגז הטבעי. מתנגד לדחיה של החלטה בחודש נספף.

י"ר המועצה הסıcıי והנזק מדילפה גדול יותר ביום אשר במתוך יבשתי. מדובר במיכל לאחסון בחירום עבור תרחישי קיצון והוא בקרבה למיכלי דלק קיימים. סבר כי אין לדחות את קבלת ההחלטה.

הוחלט:

המועצה הארץ-ישראלית קיימה הצבעה בשתי הצעות החלטה, להלן:

הצעת הי"ר (פורסם במסמך ההחלטה מתקرارיך 7.12.16):

המועצה הארץ-ישראלית, לאחר שקיימה דיון בהתאם לסעיף 6.2 בהוראות תמי"א 37/ח, בו הוצג הצורך והצדקה שבהקמת מתקן אחסון בחירום של קונדנסיט בתא שטח 202 המופיע בಗיליון 4 של התמי"א ואופן העברת הקונדנסיט אל מתקן אחסון החירום על פי תוכנית הפיתוח לשדה לוויתן, ולאחר שנשמעו בפנייה המוזמנים, מאשרת את העדכון לתמteil הפיתוח הכלול את המיקום היבשתי של מתקן אחסון הקונדנסיט באתר "חגית".

בהתאם לנוטונים שהוצעו בפנים, מתקן אחסון החירום נדרש לצורך אחסון זמני, במקרה שלא ניתן להעביר את הקונדנסיט בצרפת הייעודית או במרקחה ויש בעיה בקליטתו. הצורך בtierot ביחס לצנרת לקונדנסיט ובאישורו הזמני הנלווה לכך, הינו אינהרנטי לייצור מערכת גז עם זמינות אספקה, כאשר העדר פתרון כאמור יחייב עצירת הזרמת אספקת הגז.

מיקומו של מתקן אחסון הזמני באתר 'חגית' נמצא באזורי הצפוני של תמי"א 37/ח בהתאם למיקום מותקן הטיפול, בחלוקת הצפוני של הפוליגון הימי, כפי שאושר בתמteil הפיתוח בדין המועצה הארץ-ישראלית באפריל 2016. מובהר כי השימושים המותרים באזורי זה הם אך ורק אלו המפורטים בסעיף 4.2 בהוראות התמי"א. זאת ועוד, מותקן מחובבות לשמר על העיקרון של טיפול מירבי ביום נרעכה בבחינה ביחס למיקום מתקן אחסון החירום, ונמצא שמיומו ביבשת הינו בהלימה לחווות הדעת של המשרד להגנת הסביבה לתפקיד ההשפעה על הסביבה של התכנית, בדבר מתן עדיפות לאחסון קונדנסיט ביבשה, זאת תוך שמירה על עיקרונו של טיפול מירבי ביום.

הצעת ראש המועצה האזורית לב השרון:

לאור העובדה כי קיימת חוסר הסכמה לדחיה של חדש בדיון כדי למצות את ההליכים מול הרשות המקומית, המועצה הארץ-ישראלית מחליטה להורות על אחסון הקונדנסיטים ביום, ועל הכנה של שינוי לתמי"א המאושרת במידה וזה נדרש כך.

بعد הצעת היוער: 16 חברות

بعد הצעת ראש מועצת לב השרון: 5 חברות

מנוגעים: 0

התקבלה הצעת היוער.